

Hoe kun je dan nog verder leven?

Vluchten uit Azerbeidzjan

Trauma verwerking door Transculturele Systeembenadering

Traumaverwerking: Methodiek en casuïstiek

Iedereen die de indrukwekkende verhalen van Hilde Janssen over de hoogbejaarde Indonesische vrouwen kent, die tijdens de Tweede Wereldoorlog als troostmeisjes, dat wil zeggen, als seks-slavinnen voor het Japanse leger moesten werken, stelt zich de vraag: hoe kun je na zo'n ervaring nog verder leven?

De psychotherapeute Fariba Rhmaty beschrijft in de door haar ontwikkelde transculturele systeembenadering een weg voor de verwerking, stabilisatie en re-integratie. Rhmaty geeft hulpverleners, die werken met getraumatiseerde ontheemden, inspiratie en instrumenten voor effectieve hulp. In de eerste fase van de therapie voert zij het *culturele interview* waarmee context, waarden en tradities van het leven van vroeger kunnen worden verhelderd. De grootfamilie wordt door middel van het *genogram* in kaart gebracht en de tegenstelling tussen de *wij en ik-maatschappij* spelen in haar aanpak een belangrijke rol. Samen met het concept van de *levensfaseovergang* zijn dat de diagnostische instrumenten die vertakt zijn in de systeembenadering voor de traumaverwerking. Kernstuk van de therapie is echter de *transculturele psycho-educatie* en de *beschermjas*, een veilige omhulling die de cliënt helpen om ongeschonden door de kwetsbare fasen van de therapie te gaan. Analyse en toepassing van rituelen, gewoonten, gebruiken, religie en taal zijn daarbij eveneens hulpmiddelen die, afgestemd op de individuele cliënt, het mogelijk maken om tot een psychische en maatschappelijke re-integratie te komen.

Het boek opent met het levensverhaal van Rhmaty zelf. Zij is in 1960 in Azerbeidzjan geboren, vluchtte in 1980 naar Istanbul en leeft sinds 1994 in Nederland, waar zij haar plek als geëngageerde systeemtherapeute, moeder en wereldburger heeft gevonden. In acht hoofdstukken schetst zij casussen waaruit een betrokken, warme en empathische houding blijkt en waarbij *self-disclosure* een belangrijke therapeutische interventie is. Ook voor ons in de forensische psychiatrie, waar de meerderheid van de patiënten een allochtone achtergrond heeft en vaak met traumatische ervaringen belast is kan de systeembenadering voor de traumaverwerking van Rhmaty een belangrijke aanvulling zijn op onze zorgprogramma's.

Fariba Rhmaty

Traumaverwerking met vluchtelingen. Een transculturele systeembenadering
Assen, Van Gorcum, 2011

Dr. Udo W. Nabitz, GZ-psycholoog, hoofd behandelaar, FPK Inforsa